

ความรู้ด้านสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์¹ Health Literacy of Thammasat University Students towards Medical Use of Cannabis

ศิริลักษณ์ อัครพิน, กรกนก เสาร์แดน,
ลลดา ทองจันทน์ และญาดาวิ เซ็นชาวนิช²
Sirilak Akaphin, Konganok Saodaen
Lalada Thongjumnong, and Yatavee Senchaowanich³

Abstract

Rebirth on cannabis in Thailand has gained a lot of recognition from the population. As Drug Act No. 7 B.E. 2019, active in February 2019, to prepare the process for the medical use of cannabis. It has the appropriate control over the side problems according to reliable science principles. This research aimed to study health literacy and factors influencing health literacy towards medicinal use of Cannabis. A set of questionnaires collected by random of 402 individuals from students who are studying second semester of 2019 at Thammasat University Rangsit campus. Statistics used in data analysis and present the result with frequency percentage and accidental samplings were chi -square. The study found, most of the sample was female, 3rd grade, Faculty of Social Sciences. Most of the health information is searched with the Website. Follow the health information once a week and no herbs are used to treat illness. Based on the results of the survey, the level knowledge of medical usage of cannabis, classified by personal factors.

The majority of students have been found to have a level knowledge of medical usage of cannabis in medicine in less level, and from the analysis of study results can be discussed as the grade, gender, the Faculty of Medicinal use, to treat illness and trace messages about the use of cannabis in medicine. Relationship with the level of knowledge to the use of statistically significant medical cannabis at level 0.05, In addition the university should be to educate about the situation of cannabis in order to receive information and catch up on current cannabis news for most students.

Keywords: Health literacy, medical use of cannabis, Thammasat University students

บทคัดย่อ

ความตื่นตัวเรื่องกัญชาในประเทศไทยนั้นได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างยิ่ง นับจากพระราชบัญญัติยาเสพติด ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ได้มีผลบังคับใช้เมื่อกุมภาพันธ์ 2562 เพื่อเปิดทางให้มีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ และมีการควบคุมดูแลปัญหาข้างเคียงอย่างเหมาะสมตามหลักการวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ศูนย์รังสิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ ได้ตัวอย่างจำนวน 402 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ

¹ งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา สพ.312 การวิจัยและการจัดการความรู้ทางสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ Bachelor's student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

E-mail: aom.sirilak2110@gmail.com, konganok_pb@hotmail.com, laladaatomic@gmail.com, and masoliz339@gmail.com

วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 คณะทางด้านสังคมศาสตร์ โดยส่วนใหญ่มีการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพผ่าน Website มีการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และไม่มีการใช้สมุนไพรรักษาอาการเจ็บป่วย ซึ่งจากผลการสำรวจระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ในระดับน้อย และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ชั้นปี คณะ การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยที่ควรมีการให้ความรู้ มีการติตปายประกาศหรือทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารสถานการณ์เกี่ยวกับกัญชา เพื่อให้นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ทราบ และตามทันข่าวกัญชาในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ความรู้ด้านสุขภาพ, การใช้กัญชาในทางการแพทย์, นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลจากกรมสุขภาพจิต (2562) ได้ให้ความหมายคำว่า กัญชาเพื่อการแพทย์ ตามข้อมูลขององค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา หรือ FDA (Food and Drug Administration) นั้นถูกตีความมาจากสารสกัดพื้นฐานจากพืชกัญชา เพื่อนำมารักษาผู้ที่มีปัญหาการเจ็บป่วยที่เข้าเงื่อนไขทางวิชาการ มีการพัฒนาการวิจัยอย่างต่อเนื่องมาตลอดหลายทศวรรษ ซึ่งหลายประเทศได้พัฒนาและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์แล้ว ในประเทศไทยกัญชาจัดเป็นยาเสพติดประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522 ซึ่งปัจจุบันในสังคมไทยมีการตื่นตัวกับกระแส “กัญชาฟีเวอร์” หรือการนำกัญชามาใช้ทางการแพทย์นับจากที่ พระราชบัญญัติยาเสพติด ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ได้มีผลบังคับใช้ เพื่อเปิดทางให้มีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์อย่างเสรี ทำให้ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก จากผลการบังคับใช้ที่สามารถนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์นั้น ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอย่างมาก ทำให้เกิดทัศนคติและความรอบรู้ต่อกัญชาเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในการนำมาใช้รักษาผู้ป่วยที่ช่วยผ่อนคลาย และบรรเทาความเจ็บปวดจากโรคมะเร็ง ซึ่งสารสกัดจากกัญชาช่วยบรรเทาอาการของโรคเท่านั้น

ความรู้ด้านสุขภาพหรือความฉลาดทางสุขภาพ (Health literacy) จึงได้รับการยอมรับว่า มีส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดี โดยในการประชุมครั้งที่ 7 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO]) ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา เช่นเดียวกับหน่วยงานด้านสุขภาพของประเทศไทย เช่น กรมอนามัย ได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานของความฉลาดทางสุขภาพที่จะทำให้อาการรักษาสุขภาพที่ดีของตนเองและชี้แนะต่อครอบครัว (ขวัญเมือง แก้วดาเกิง และ นฤมล ตรีเพชรศรีอุไร, 2554) ซึ่งการขยายตัวของ social media ทำให้การเข้าถึงข้อมูลในแต่ละวันมีทั้งที่จริงบ้างและเท็จบ้าง ประกอบกับระบบบริการสาธารณสุขมีความซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ การจะตัดสินใจเชื่อในข้อมูลข่าวสารที่มากเกินไปนั้น จำเป็นต้องพัฒนาทักษะในการเข้าถึงข้อมูลที่เชื่อถือได้ เข้าใจข้อมูล และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตข่าวสารที่ได้มา เพื่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อสุขภาพได้ (ชลทิศ อรุโรฤกษ์กุล, 2562) ทั้งนี้ ดอน นัทบีม (Nutbeam, 2000; 2008) ได้ขยายความและอธิบายความรู้ทางสุขภาพเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ประกอบไปด้วยความรู้ ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ ทักษะทางสังคมที่ทำให้บุคคลสามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมินข้อมูล และสื่อสารด้านสุขภาพเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพที่ดีตลอดชีวิต ซึ่งหากมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ได้ จะสามารถทราบและเข้าใจถึงความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ได้โดยเฉพาะ นักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังจะเป็นอนาคตของชาติ และเนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีคณะที่หลากหลาย นักศึกษา

ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แต่ละคณะมีความรู้ที่แตกต่างกัน ประกอบกับปัจจุบันมีประเด็นกระแสทางสังคมเรื่องการใช้กัญชาทางการแพทย์ คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี นั้นสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้กัญชาในทางการแพทย์ด้วยเช่นกัน โดยมีคำถามการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีระดับความรู้เกี่ยวกับกัญชา มาก-น้อยเพียงใด และปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

สมมติฐานการวิจัย

เพศ ชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา และพฤติกรรมสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ในการวิจัย มีคำศัพท์ที่ต้องใช้นิยามเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ดังนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 หรือสูงกว่า ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ความรู้ต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ หมายถึง ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติการและการจัดการตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ในการใช้กัญชาทางการแพทย์ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพและความรู้เท่าทันสื่อ ความรู้ต่อกัญชาในทางการแพทย์ การสื่อสาร การตัดสินใจ และการจัดการตนเอง

พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใด ๆ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ที่กระทำไปเพื่อจุดประสงค์ในการส่งเสริม ป้องกันหรือบำรุงรักษาสุขภาพของตนเอง ได้แก่ การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพ การติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยโดยทั่วไป และการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของสังคมไทยในปัจจุบัน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ใช้ประกอบการวิเคราะห์ และสร้างตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

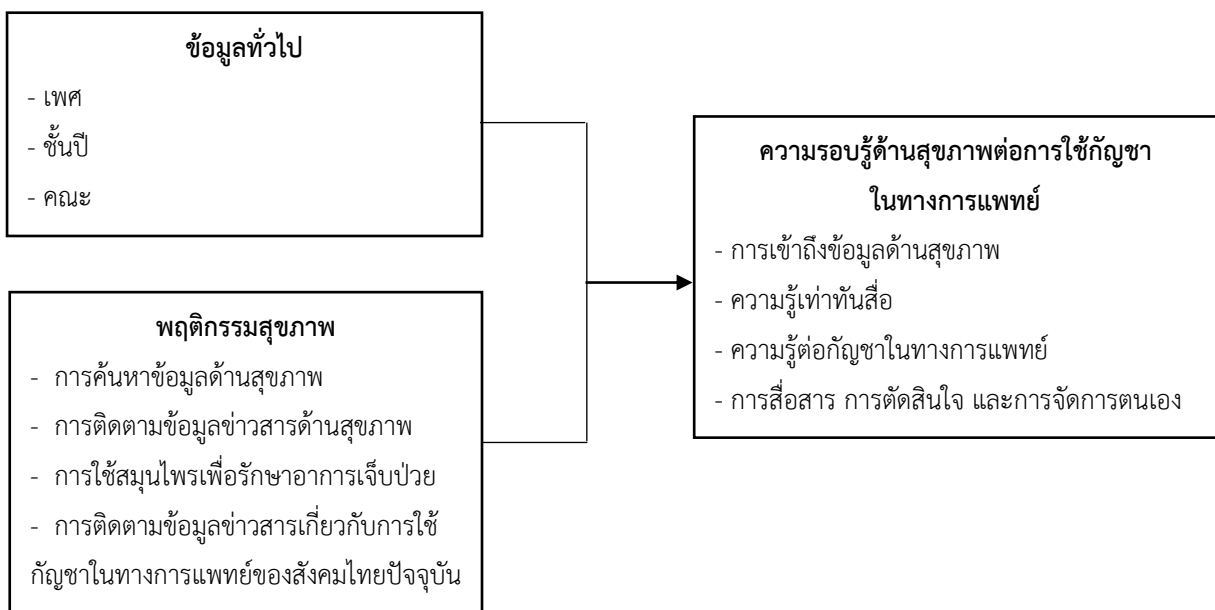
1. แนวคิดเกี่ยวกับ Health literacy ของ ดอน นัทบีม (Nutbeam, 2008) ความรอบรู้ทางสุขภาพเป็นกระบวนการทางปัญญาที่ประกอบไปด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะทางสังคมที่กำหนดแรงจูงใจ และความสามารถเฉพาะบุคคลในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ และใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดีรวมทั้งการพัฒนาความรู้ ทำความเข้าใจในบริบท ด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมด้วยตนเอง

2. พฤติกรรมสุขภาพ (Health behavior) หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใด ๆ ของปัจเจกบุคคลที่กระทำไปเพื่อจุดประสงค์ในการส่งเสริม ป้องกันหรือบำรุงรักษาสุขภาพ โดยไม่คำนึงถึงสถานะสุขภาพที่ดำรงอยู่หรือรับรู้ได้ ไม่ว่าจะพฤติกรรมนั้น ๆ จะสัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมายหรือไม่ในที่สุด (ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์, 2541)

3. ภัยสุขภาพเพื่อการแพทย์ ตามข้อมูลขององค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (Food and Drug Administration [FDA]) นั้นถูกตีความมาจากสารสกัดพื้นฐานจากพืชที่ศึกษา เพื่อนำมารักษาผู้ที่มีปัญหาการเจ็บป่วยที่เข้าเงื่อนไขทางวิชาการที่มีการพัฒนาการวิจัยอย่างต่อเนื่องมาตลอดหลายทศวรรษ ซึ่งหลายประเทศได้พัฒนาและนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ (กรมสุขภาพจิต, 2562)

แนวคิดข้างต้นถูกนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้วิธีการศึกษา คือ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ประชากร และตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 แบ่งออกเป็น 3 สาย คือ สายสังคมศาสตร์ สายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 25,444 คน (สำนักทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562) โดยใช้สูตรการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, อ้างใน อธิวุฒิเอกะกุล, 2543) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เพื่อกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้ตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 361 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อป้องกันการหลุดหรือการสูญหายของข้อมูล (Missing data) โดยรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์ทั้งสิ้น 402 คน โดยใช้วิธีการเข้าถึงตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าเรื่องระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผู้ศึกษาได้ศึกษาโดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา และพฤติกรรมสุขภาพ ตอนที่ 2 คือ ความรอบรู้ต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ จำนวน 24 ข้อ โดยครอบคลุมทั้ง 6 มิติ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพ ความรู้เท่าทันสื่อ ความรู้ต่อกัญชาในทางการแพทย์ การสื่อสาร การตัดสินใจ และการจัดการตนเอง

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจริงจะเริ่มขึ้น ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากนักศึกษาคณะอื่น ๆ ที่มิใช่ตัวอย่างจริงในการศึกษา เพื่อหาค่าความยากง่าย พบว่าข้อคำถามความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2 - 0.8 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจริง โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับกลับด้วยตนเอง จนครบจำนวน 402 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมติดตามข่าวสารด้านสุขภาพจากสื่อต่าง ๆ ส่วนที่ 2 ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติ Chi-square

จริยธรรมในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ทำงานวิจัยอย่างมีความซื่อสัตย์ โดยการไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนแบบงานของผู้อื่น โดยมีการอ้างอิงถึงบุคคลและแหล่งที่มาของข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในงานวิจัย
2. ผู้วิจัยมีความเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน ของบุคคลที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย มีการอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นตัวอย่าง โดยไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับ และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลรวมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ นามสกุล ของตัวอย่างที่ศึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและอภิปรายผลประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 69.7 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 55.2 กำลังศึกษาอยู่ในคณะสายสังคมศาสตร์ ร้อยละ 53.5 มีการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพด้วย Website ร้อยละ 57.7 มีการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 41.8 และส่วนมากไม่มีการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเจ็บป่วย ร้อยละ 80.1

ส่วนที่ 2 ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการสำรวจระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในการแพทย์ในระดับน้อย ร้อยละ 34.8 โดยนักศึกษาชาย ส่วนมากจะมีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 26.9 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนมากมีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4

ตารางที่ 1 ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ ร้อยละ (จำนวน) (n=402)			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
เพศ				
หญิง	8.0 (32)	13.7 (55)	8.7 (35)	30.3 (122)
ชาย	26.9 (108)	20.6 (83)	22.1 (89)	69.7 (280)
ชั้นปีที่กำลังศึกษา				
ชั้นปี 1	4.2 (17)	4.7 (19)	3.2 (18)	12.2 (49)
ชั้นปี 2	7.5 (30)	9.7 (39)	8.2 (33)	25.4 (102)
ชั้นปี 3	20.4 (82)	17.2 (69)	17.7 (71)	55.2 (222)
ชั้นปี 4 หรือสูงกว่า	2.7 (11)	2.7 (11)	1.7 (7)	7.2 (29)
คณะที่ศึกษา				
คณะสายสังคมศาสตร์	23.6 (95)	14.9 (60)	14.9 (60)	53.5 (215)
คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	9.7 (39)	13.4 (54)	9.0 (36)	32.1 (129)
คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ	1.5 (6)	6.0 (24)	7.0 (28)	14.4 (58)
การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพ				
Website	16.9 (68)	20.9 (84)	19.9 (80)	57.7 (232)
Social media	16.9 (68)	12.2 (49)	10.9 (44)	40.0 (161)
วารสาร/หนังสือ	0.5 (2)	0.7 (3)	0.0 (0)	1.2 (5)
อื่น ๆ เช่น สอบถามบุคคลที่รู้จัก	0.5 (2)	0.5 (2)	0.0 (0)	1.0 (4)
การติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ (จำนวนครั้งต่อสัปดาห์)				
ไม่เคยติดตาม	1.7 (7)	0.5 (2)	0.0 (0)	2.2 (9)
1 ครั้ง	10.0 (40)	15.9 (64)	15.9 (64)	41.8 (168)
2 ครั้ง	15.7 (63)	12.2 (49)	9.7 (39)	37.6 (151)
3 ครั้งขึ้นไป	7.5 (30)	5.7 (23)	5.2 (21)	18.4 (74)
ค่าเฉลี่ย = 1.88, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.29, ค่าต่ำสุด = 0, ค่าสูงสุด = 10				

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ ร้อยละ (จำนวน) (n=402)			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยโดยทั่วไป				
มีการใช้สมุนไพร	9.0 (36)	4.5 (18)	6.5 (26)	19.9 (80)
ไม่มีการใช้สมุนไพร	25.9 (104)	29.9 (120)	24.4 (98)	80.1 (322)
การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของสังคมไทยปัจจุบัน				
ติดตาม	19.2 (77)	22.6 (91)	28.1 (113)	69.9 (281)
ไม่ติดตาม	15.7 (63)	11.7 (47)	2.7 (11)	30.1 (121)
รวม	34.8 (140)	34.3 (138)	30.8 (124)	100 (402)

การจำแนกความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์รายด้าน จำนวน 3 ด้าน พบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ในด้านที่ (1) การเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพและความรู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านที่ (2) ความรู้ต่อกัญชาในทางการแพทย์ และมีคะแนนอยู่ในระดับน้อย ในด้านที่ (3) การสื่อสาร การตัดสินใจและการจัดการตนเอง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายด้าน (n=402)

ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์	ค่าพิสัย		ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
	ค่าที่เป็นไปได้	ค่าที่เป็นจริง		
1. การเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพ และความรู้เท่าทันสื่อ	0-5 คะแนน	1-5 คะแนน	4.42 (คะแนนเต็ม 5)	มาก
2. ความรู้ต่อกัญชาในทางการแพทย์	0-10 คะแนน	1-10 คะแนน	5.99 (คะแนนเต็ม 10)	ปานกลาง
3. การสื่อสาร การตัดสินใจ และการจัดการตนเอง	0-9 คะแนน	0-9 คะแนน	2.14 (คะแนนเต็ม 9)	น้อย

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางแพทย์ ปัจจัยด้านทั่วไป และพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพศกับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ และระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือกล่าวได้ว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับเพศ โดยพบว่า ตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 26.2 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับน้อย และร้อยละ

22.1 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับมาก ตัวอย่างเพศหญิง ร้อยละ 13.7 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

โดยแนวโน้มของข้อมูลพบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาเพศหญิงกว่าร้อยละ 31.8 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับมาก มีช่วงคะแนนระหว่าง 18-24 คะแนน มากกว่าเพศชายที่มีเพียงร้อยละ 28.7 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดของ สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี เขียนโดย ภาสกร ชัยวานิชศิริ (2561) รองอธิการบดีกรมการแพทย์ ซึ่งกล่าวว่า เพศหญิงเป็นเพศที่พบผู้ป่วยยาเสพติดน้อยมีเพียงร้อยละ 14.38 ต่างจากผู้ป่วยยาเสพติดเพศชายที่มีสูงถึงร้อยละ 85.62 จากผู้ป่วยวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดทั้งหมด 3,803 คน กล่าวได้ว่า เพศหญิงเป็นเพศที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และเท่าทันเรื่องยาเสพติดมากกว่าเพศชาย

2. ขึ้นปีกับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ขึ้นปีและระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือกล่าวได้ว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับการขึ้นปี โดยพบว่าตัวอย่างขึ้นปี 1 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาตัวอย่างขึ้นปี 2 คิดเป็นร้อยละ 38.2 ขึ้นปี 4 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.9 และขึ้นปี 3 คิดเป็นร้อยละ 31.1 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่าขึ้นปีเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ในช่วงของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของชั้นปีที่ 1 มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปิดทางให้มีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์อย่างเสรีตามพระราชบัญญัติยาเสพติด ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 ทำให้ได้รับความสนใจจากประชาชน อีกทั้งสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้มีการเปิดหลักสูตรกัญชาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง อาทิ มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. คณะกับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะและระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือกล่าวได้ว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับการขึ้นปี โดยพบว่า ตัวอย่างจากคณะสายสังคมศาสตร์ ร้อยละ 41.9 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ตัวอย่างจากสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ ร้อยละ 48.3 มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับมาก

โดยแนวโน้มของข้อมูลพบว่าคณะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาในคณะสายสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีการเข้าถึงข้อมูลบริการสุขภาพและความรู้เท่าทันสื่อ รวมไปถึงความรู้ ความเข้าใจต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์น้อยกว่านักศึกษาในคณะสายวิทยาศาสตร์ ทำให้อาจส่งผลต่อระดับความรอบรู้ต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ในนักศึกษาคณะสายสังคมศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ที่อนุญาตให้นำกัญชามาใช้ในทางการแพทย์ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรที่มีบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริการผู้ป่วยได้อย่างมีมาตรฐาน โดยสภาเภสัชกรรมเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับกรมการแพทย์ในการจัดทำหลักสูตรการอบรมการใช้สารสกัดจากกัญชาทางการแพทย์ จึงอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาในคณะสายวิทยาศาสตร์มีหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้องมากกว่า จึงทำให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มากกว่าคณะสายสังคมศาสตร์

4. การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพกับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไปต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือกล่าวได้ว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่ขึ้นอยู่กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไป พบว่า การค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไปจาก Website มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไปจาก social network และ ค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไปจาก วารสาร หนังสือและอื่น ๆ ตามลำดับ

โดยแนวโน้มของข้อมูลพบว่า การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจากแหล่งต่าง ๆ และความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ แสดงว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่ขึ้นอยู่กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพโดยทั่วไป จากงานวิจัยของคลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.พ.ศ.2552) มีผลการสำรวจจากประชากร 450 คน พบว่า เกินกว่าครึ่งที่รู้สึกว่ามีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในปัจจุบัน และกว่าหนึ่งในสามที่ต้องการให้ทั้งองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพมาจากการศึกษาวิจัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพของสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งโทรทัศน์คือช่องทางที่น่าจะเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด หากต้องการจะเผยแพร่องค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ รองลงมาคือวิทยุ หนังสือพิมพ์และทางอินเทอร์เน็ต (ธีระ วรรณรัตน์, 2556) จะเห็นได้ว่า การค้นหาข้อมูลสุขภาพจากแหล่งอินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์

5. การติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ กับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ และความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือกล่าวได้ว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่ขึ้นอยู่กับความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ เลย ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพทางสื่อต่าง ๆ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และ 3 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีคะแนนแตกต่างกันไม่มาก

โดยพบว่า การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจากแหล่งต่าง ๆ และความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพเป็นปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ แสดงว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ไม่ขึ้นอยู่กับการค้นหาข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ จากกรอบการศึกษา ความฉลาดทางสุขภาพของเจนนิเฟอร์ เอ แมงกาเนลโล (Jennifer A. Manganello, 2008) พบว่าปัจจัยในระดับบุคคลครอบครัวและสังคม จะเน้นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ ได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ความสามารถในการเข้าสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง และความสามารถในการใช้สื่อ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากอิทธิพล ของครอบครัวและกลุ่มเพื่อน รวมทั้งปัจจัยเชิงโครงสร้างในสังคม ได้แก่ ระบบการศึกษา ระบบสุขภาพ และสื่อสาธารณะ แมงกาเนลโลได้จำแนกความฉลาดทางสุขภาพออกเป็น 4 ระดับ คือ functional, interactive, critical และได้เพิ่ม medialiteracy หรือการรู้เท่าทันสื่อไว้ในลำดับสุดท้ายของระดับการพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพ โดยนิยามความหมายของ “การรู้เท่าทันสื่อ” ไว้ว่า “สถานะที่เกิดจากความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์ความหมายของเนื้อความ ประเมินคุณค่าและเจตนาที่สื่อนำเสนอผ่านเทคนิควิธีการต่างๆ”

6. การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย กับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการใช้สมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของตนเอง และระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวได้ว่าความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย พบว่า ตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพการใช้สมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของตนเอง ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนตัวอย่างที่ไม่มีประสิทธิภาพการใช้สมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของตนเองมีระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.3

โดยพบว่า การใช้สมุนไพรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของตนเองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ที่อยู่ในระดับน้อย อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยของตนเอง ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก อธิบายว่า หากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีระดับความฉลาดทางสุขภาพต่ำ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพในภาพรวม กล่าวคือ ประชาชนขาดความสามารถในการดูแลสุขภาพของตนเอง จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังจะเพิ่มขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มสูงขึ้น (WHO, 2009) ต้องพึ่งพาบริการทางการแพทย์และยารักษาโรคที่มีราคาแพง โรงพยาบาลและหน่วยบริการสุขภาพจะต้องมีภาระหนักในด้านการรักษาพยาบาล จนทำให้เกิดข้อจำกัดในการทำงานส่งเสริมสุขภาพและไม่อาจสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการอย่างสมบูรณ์ได้

7. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์กับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์ของสังคมไทยที่ผ่านมาในปัจจุบัน ระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวได้ว่าความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับติดตามข่าวสาร พบว่า ตัวอย่างที่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์ของสังคมไทยปัจจุบันในช่วงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 40.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์ของสังคมไทยปัจจุบันในช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 52.1

แนวโน้มจากการศึกษาพบว่า การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาทางการแพทย์ของสังคมไทยที่ผ่านมาในปัจจุบันเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาในทางการแพทย์ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของแม็คคอมบส์ และเบคเกอร์ (McCombs & Becker, 1979) เรื่องเหตุผลในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนในมุมมองของผู้รับสารคือ เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ โดยติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัวที่จะได้รู้ว่าอะไรกำลังจะเกิดขึ้น และเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้ ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารถูกนำเสนอผ่านเครือข่ายออนไลน์ทำให้เยาวชนไทยสามารถรับทราบเหตุการณ์ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและรู้สึกว่าเป็นคนที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ สามารถบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าไม่ว่าจะเป็น เพศ คณะ ชั้นปี การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพหรือแม้แต่การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ของสังคมไทยปัจจุบัน ล้วนสัมพันธ์กับความรู้และมีผลต่อการตัดสินใจ

เลือกใช้วิธีการรักษาด้วยกัญชาของแต่ละบุคคล คณะผู้วิจัยเห็นว่าหากต้องการให้มีการใช้กัญชาทางการแพทย์อย่างเสรี คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงเห็นว่าควรดำเนินการต่อไปนี้

1. ทางมหาวิทยาลัยควรมีการให้ความรู้ มีการติตปายประกาศ ทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสาร สถานการณ์เกี่ยวกับกัญชา เพื่อให้นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ทราบและตามทันข่าวกัญชาในปัจจุบัน
2. คณะที่มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากัญชา ควรมีการเปิดวิชาเรียนเสรี เพื่อทำความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักศึกษาคณะสายสังคมศาสตร์หรือสายการเรียนอื่น ๆ ที่สนใจ ที่ไม่ได้มีวิชาเรียนโดยตรงได้ศึกษา เพราะปัจจุบันยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้กัญชาในทางการแพทย์ เช่น กัญชาสามารถรักษาโรคต่างๆให้หายขาดได้ แต่แท้จริงแล้วกัญชาสามารถรักษาได้เพียงอาการของโรคเท่านั้น เช่น ในผู้ป่วยโรคมะเร็ง การใช้กัญชาจะช่วยลดอาการเจ็บปวดจากอาการของโรค แต่การใช้กัญชาจะไม่สามารถรักษาโรคมะเร็งให้หายขาดได้
3. ทางสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยควรมีการเพิ่มวารสาร หนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับกัญชาหรือสมุนไพรในลักษณะที่มีสรรพคุณทางการแพทย์มากขึ้น เนื่องจากวารสารหรือหนังสือในลักษณะนี้ที่หอสมุดยังไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย ทำให้นักศึกษาเลือกใช้วิธีการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตซึ่งเข้าถึงได้ง่ายมากกว่า ซึ่งข้อมูลอาจไม่มีความถูกต้องหรือได้รับการรับรองมากกว่าในวารสารหรือหนังสือ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษารุ่นต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. การศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความรอบรู้ต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ หากมีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จะช่วยให้ผลการวิจัยมีคำตอบที่เป็นเหตุผลประกอบของรายบุคคลที่มากขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลต่อการสรุปผลการวิจัยที่ต่างออกไป
2. ควรศึกษาหรือทบทวนกรอบแนวคิดหรือตัวแปรอื่นๆเพิ่มเติมจากการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับความรอบรู้ ที่อาจจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้กัญชาทางการแพทย์เช่นกัน รวมถึงการเพิ่มข้อคำถามที่จะวัดหรือสามารถตอบความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อการใช้กัญชาทางการแพทย์ได้ครอบคลุมมากกว่างานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการ HONESTDOCS. (27 ตุลาคม 2562). กัญชา รวมเรื่องน่ารู้ และสรรพคุณทางการแพทย์ ที่รู้แล้วต้องอึ้ง. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.honestdocs.co/interesting-cannabis-medicinal-properties>
- ชวโรจน์ เกียรติกำพล. (2562). กัญชารักษาโรค. Health Today, 54-55.
- ชาریف หลีอรัญญ. (2560). เรื่องจริงต้องรู้ กัญชาเป็นยาเสพติดหรือยาสมุนไพร. ชีวิตจิต, 36-37.
- ณรงค์ วงษ์สวรรค์. (2557). *หลงกลิ้งกัญชา*. กรุงเทพฯ: ไรท์เตอร์.
- ผกาทิพย์ รื่นระเริงศักดิ์. (17 เมษายน 2562). บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/453>
- ปัทมา พลอยสว่าง. (2559). กัญชา: ประโยชน์ทางการแพทย์และความเป็นพิษ. *วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก*, 115-123.
- ชัญวลี ศรีสุโข. (25 กันยายน 2562). ประโยชน์ของกัญชา ทางทางการแพทย์ไม่มีค่าว่าล่าสุด. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2562, จาก Matichon Online: https://www.matichon.co.th/article/news_1685493

ชราพร เขยสุวรรณ. (2560). ความรอบรู้ด้านสุขภาพ : แนวคิดและการประยุกต์สู่การปฏิบัติการพยาบาล Health Literacy : Concept and Application. *วารสารแพทยนิวส์*, 185.

อนันต์ชัย อัครเมฆิน. (14 กันยายน 2562). นโยบายและทิศทางการใช้กัญชาทางการแพทย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2562, จาก <https://www.hfocus.org/content/2019/09/17729>

อภิชาติ สุทธิวงศ์. (2558). *กัญชาพรรณมด*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

Hfocus. (18 กรกฎาคม 2558). ความแตกฉานด้านสุขภาพ ความรู้ป้องกันโรค และผลต่อระบบสุขภาพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2562, จาก <https://www.hfocus.org/content/2015/07/10427>

Nitayaporn, M. (10 กรกฎาคม 2562). บทความด้านสุขภาพจิต. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562, จาก <https://dmh.go.th/news/view.asp?id=2262>